

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:
۲۹۵

شماره چاپ:
۶۳۸

تاریخ چاپ:
۱۳۸۸/۱/۲۴

نام دفاتر:

مطالعات سیاسی
مطالعات حقوقی
مطالعات برنامه و بودجه

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۶۰۹۶۴۴-۱

تاریخ انتشار:
۱۳۸۸/۲/۲۰

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح موادی از قانون تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲»

مقدمه

قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵ با توجه به نیازهای دهه ۶۰ تدوین و تصویب شده و بی‌شک اکنون اعمال اصلاحاتی در آن ضرورت دارد. با وجود این به دلیل ارتباط ساختاری و ارتباط مستقیم و غیرمستقیم این قانون با بسیاری نهادها و موضوعات کلان کشور در صورتی که اصلاح مورد نظر غیرکارشناسی و با توجه به همه جوانب امر نباشد نه تنها مفید واقع نمی‌شود، بلکه مشکل‌ساز نیز خواهد بود. شاید به دلیل همین حساسیت و اهمیت باشد که با آنکه سال‌ها از آخرین مهلت ارائه لایحه جامع تقسیمات کشوری می‌گذرد اما وزارت کشور و هیئت دولت از ارائه آن به مجلس شورای اسلامی خودداری می‌کنند.

سوابق قانونی

قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری، اصلاحات زیادی به خود ندیده و در واقع تحت تأثیر فشارهای مختلفی که مسئولان و مردم برای ارتقا یافتن سطح تقسیمات خود به واحدهای بالاتر دارند، به تناسب زمان تغییراتی در قانون داده شده اما هیچ‌گاه این تغییرات بنیادی نبوده است.

ارزیابی طرح

- تصویب طرح مذکور مستلزم تحمیل هزینه‌های گزاف به دولت می‌شود که براساس اصل ۷۵ قانون اساسی طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید باید از سوی نمایندگان معلوم شود.

- با عنایت به اینکه هم‌اکنون تعداد روستاهای دارای پنج هزار نفر جمعیت دقیقاً مشخص نیست لذا با تصویب این طرح و ایجاد تغییر در نصاب جمعیتی شهرها ممکن است پس از تصویب آن دولت با طیف وسیعی از روستاها که متقاضی تبدیل شدن به شهر باشند، مواجه شود که این امر مشکلاتی را برای دولت به‌ویژه در حوزه مسائل سیاسی و مالی مواجه به‌دنبال خواهد داشت.

- چنانچه تجدیدنظری در نظام به هم پیوسته فعلی تقسیمات کشوری ضروری باشد این امر باید با توجه به نسبت و ارتباط موجود بین واحدهای تقسیمات کشوری صورت بگیرد و طرح مذکور بدون توجه به این امر ارائه شده است.

- طرح پیشنهادی بدون توجه به ساختار حقوقی و منطقی قانون مصوب تهیه شده و یکپارچگی و انسجام آن را مخدوش می‌کند و در مقام اجرا نه تنها مشکلی را حل نمی‌کند بلکه منجر به ایجاد مشکلاتی جدید خواهد شد.

- طرح پیشنهادی مذکور به آنچه رشد فزاینده تلاش برای ارتقا یافتن واحدهای تقسیمات کشوری نامیده می‌شود شدت بخشیده و تلاش‌های موجود برای مهار این رشد را که تبعات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی داشته ناکام می‌گذارد.

- طرح مذکور به واقع تنها عامل ارتقای روستا به شهر را، «جمعیت» دانسته که خود محل اشکال است.
- با وجود موارد مذکور دغدغه «سروسامان دادن به توسعه کالبدی روستاهای با جمعیت بالای پنج هزار نفر» از طرق اصلاح قوانین و مقررات دیگر امکان‌پذیر و منطقی‌تر به نظر می‌رسد.

جمع‌بندی و پیشنهادات

در مجموع تصویب طرح مذکور مناسب نیست.

موارد زیر به جای تصویب طرح مذکور به ترتیب پیشنهاد می‌شود:

۱. ارائه طرح «الزام دولت به ارائه لایحه نظام جامع تقسیمات کشوری» از جانب مجلس شورای اسلامی در شرایط موجود ضرورت دارد.
۲. اصطلاح قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور مصوب ۱۳۷۷ می‌تواند خواست پیشنهاددهندگان طرح را تأمین کند.
۳. اصلاح عبارت «شش هزار نفر» به «پنج هزار نفر» در تبصره «۵» ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۷۱/۲/۲۳ پیشنهاد می‌شود.
۴. اصلاح عبارت «ده هزار نفر» به «هشت هزار نفر» در ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲ پیشنهاد می‌شود.
۵. در نهایت چنانچه نظر مجلس محترم بر اصلاح قانون مذکور به نحوی که در طرح آمده باشد رعایت ضوابط شکلی در تنظیم متون قانونی ضروری بوده و مناسب است متن به شرح زیر تنظیم شود:
ماده واحده - قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
  ۱. در ماده (۴) قانون مذکور، عبارت «ده هزار» به «پنج هزار» تغییر یابد،
  ۲. عبارت «بدون احتساب نقاط جمعیت شهری» در تبصره «۱» ماده (۶) قانون مذکور حذف می‌گردد.